

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

สมมุติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. **ประชากร (Population)** ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 6,563 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า. 2558 :10)

2. **กลุ่มตัวอย่าง (Sample)** ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 378 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane, Taro (1973 : 727) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. สถิติที่ใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. สถิติที่ใช้กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean)

และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ t - test ส่วนจำแนกตามอายุ การศึกษา อาชีพ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่โดยวิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe')

4. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการพรรณนาความตามเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม สามารถสรุปผลศึกษาได้ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ที่มีค่าความถี่สูงสุดแต่ละด้าน ปรากฏ ดังนี้ ประชาชนควรมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการของชุมชน ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ประชาชนควรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล

ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ประชาชนควร ได้ทราบหรือรับฟังผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ออกมา เช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า

1. ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข อันได้แก่ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน จึงส่งผลให้การแก้ไขปัญหาการกำหนดนโยบายการพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล และการกำหนดวิธีการดำเนินงาน รวมไปถึงการกำหนดงบประมาณ ยังไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของชุมชนในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์ในการบริหารจัดการไม่ตรงกับความต้องการเท่าที่ควร

2. ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา อันได้แก่ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการรับทราบผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่งผลให้ขาดการกระตุ้นที่จะเข้ามารับฟังผลในการดำเนินงาน ปัญหาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญแต่ประชาชน ยังขาดการให้ความสำคัญในการประเมินผล และปัญหาการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงส่งผลให้ประชาชนยังขาดการกำกับติดตามควบคุมการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัย ของ วราพร นิบุรณ์ (2550 : 74 - 75) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลมะนังยงในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549 - 2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี”

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี (2549 - 2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการมีส่วนร่วมในการพยายามติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย และประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549 - 2551) โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สูดาวรรณ์ มีบัว (2547 : 55 - 56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคม ในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความรู้ในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ทศนคติ ต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมการณ์ประชาธิปไตย แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ที่ได้รับ การติดตามเนื้อหา ข่าวสารการเมือง ตำแหน่ง หรือหน้าที่ ด้านการพัฒนาการร่วมทำกิจกรรมการพัฒนาและการได้รับอบรมด้านการพัฒนา การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคม ตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งผลการวิจัย ดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 69 - 70) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนมากมีความพยายามจะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2541 แต่มีบาง องค์การบริหารส่วนตำบลยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตามระเบียบที่กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการนำเสนอร่างแผนพัฒนา ทั้งนี้อาจมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่มี ความเข้าใจในระเบียบเท่าที่ควร สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ยังอยู่ในระดับที่ต่ำ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกสัช ฝุยเจริญ (2551 : 94 - 96) ศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลไชยปราการ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2545 - 2547 ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบล 3 ปี ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน/หมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลไชยปราการ

ประสบความสำเร็จตามแผนในระดับมาก กล่าวคือ คุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชนดีขึ้น คุณภาพในการให้บริการประชาชนดีขึ้น การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสามารถแก้ไขปัญหาความจำเป็นเร่งด่วนของประชาชนและชุมชน สอดคล้องและตรงตามความต้องการของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ การจัดสรรงบประมาณค้ำึงถึงความคุ้มค่า และเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน คุ้มค่ากับงบประมาณ เวลา และทรัพยากรที่ใช้ไป ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบล 3 ปี ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำแผน ฯ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ปฏิบัติงาน การประสานงาน และการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานตามแผนเทศบาล 3 ปี มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างสูง ถึงระดับสูง กล่าวคือ หากเทศบาลตำบลไชยปราการ จัดทำแผนเป็นไปตามขั้นตอนและระเบียบปฏิบัติการจัดแผน มีการรับฟังความคิดเห็นที่เกิดจากมติเสียงใหญ่ของคนในชุมชน และมีการติดตาม / ตรวจสอบกระบวนการจัดทำแผน บุคลากรเทศบาลตำบลไชยปราการมีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่รับผิดชอบตามแผน มีความรู้ ความเข้าใจในเกณฑ์การจัดทำแผน ระบบการจัดสรรงบประมาณมีความเป็นธรรม โปร่งใส คล่องตัว มีการประสานงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีระบบการตรวจสอบกระบวนการจัดทำแผนทุกขั้นตอน อย่างเปิดเผยและมีหลายฝ่ายเข้าร่วมดำเนินการจัดแผน จะทำให้ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบล 3 ปี สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนและหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษาอาชีพและหมู่บ้านที่อยู่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

1. จำแนกตามเพศ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศชายและเพศหญิง มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อย่างเท่าเทียมกัน ได้แก่ การกำหนดนโยบายการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการประชุม มีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมเพื่อดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินงานตามโครงการ

ต่าง ๆ เช่นเดียวกัน จึงส่งผลให้ เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อนุศิษฐ์ รัตนวิชัย (2552 : 102 - 103) ได้ทำการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลัญญา อำเภออมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ และการมีส่วนร่วมปฏิบัติติดตาม ประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนา ไปจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกันจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทะนงศักดิ์ เดชไพรัชลา. (2550 : 56 - 59) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล (พ.ศ. 2551 - 2553) กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกรายด้านทุก ๆ ด้าน คือ การร่วมตัดสินใจ ร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ร่วมในการรับผลประโยชน์ ร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ในส่วนของ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มี เพศ อายุ รายได้ การศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ด้านสถานภาพ ครอบครัว อาชีพ ไม่แตกต่าง

2. จำแนกตามอายุ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม มีลักษณะของการมุ่งให้ทุกระดับอายุเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน อันได้แก่ การมีส่วนร่วม

ในการบริจาคทรัพย์สินในการทำบุญในวันสำคัญต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เช่น วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษาออกพรรษา เป็นต้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนแรงงาน เพื่อใช้ในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ตาม โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงส่งผลให้การเข้ามามีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา ธิรศิวาทย์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคามอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ด้านการเตรียมการจัดทำแผน ด้านการตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปีด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนา และด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนา การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ กวินา คำก้อน (2552 : 76) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ วัตถุประสงค์ การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป สถิติที่ใช้ในการศึกษาคือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน โดยสถิติ t - test ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน โดยเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง โดยรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง โดยรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

3. จำแนกตามการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลขามเต่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามการศึกษาพบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลขามเต่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ที่มีระดับการศึกษาแต่ละระดับมีแนวคิดและมีบทบาทการมีส่วนร่วม ในเรื่อง การกำหนดงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน รวมทั้งการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่ต่างกันเช่นกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิดา ไสยรส (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มี อายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ไพรพ ถนัดคำ (2550 : 65 - 66) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด วัตถุประสงค์ การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจตุรพักตรพิมาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน โดยสถิติ (One - Way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน

อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างเพศชาย และเพศหญิง พบว่า แตกต่างกัน โดยเพศหญิง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลมากกว่าเพศชาย ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลทั้ง 3 กลุ่ม คือ อายุ 18 - 30 ปี อายุ 31 - 45 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป พบว่าไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลระหว่างระดับการศึกษา ทั้ง 4 ระดับ คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช. หรือเทียบเท่าอนุปริญญา ปวส. หรือเทียบเท่า และปริญญาตรีขึ้นไป มีความแตกต่างกัน

4. จำแนกตามอาชีพ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามอาชีพพบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่ประกอบอาชีพแต่ละประเภทมีทัศนคติ ต่อการมีส่วนร่วมที่คล้ายคลึงกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเสนอปัญหาของชุมชน ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน รวมทั้งการร่วมเสนอสาเหตุของปัญหาของชุมชน ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เค่นดวง สุบุตรดี (2550) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของคณะ กรรมการชุมชน ต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้านพบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือ ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางบกทางน้ำ รองลงมาด้านการรักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน พบว่าโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ นฤชิต ชูช่วย (2551 : 81 - 82) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลยางตลาด

อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ วัตถุประสงค์ การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป สถิติที่ใช้ในการศึกษาคือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานโดยสถิติ (One - Way ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลขามเฒ่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลขามเฒ่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลขามเฒ่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน

5. จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัยพบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน ได้รับโครงการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน จึงส่งผลให้ การมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามควบคุมการปฏิบัติงานการดำเนินการก่อสร้างตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันไปด้วยรวมทั้งแต่ละหมู่บ้านนั้น ยังให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่เหมือนกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พิเชษฐพงษ์ อายุวัฒน์ (2555 : 82 - 83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบประชาชนจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเซิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยนำรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2 ด้าน เพื่อนำมาเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา โดยพิจารณาจากรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 ข้อ มีดังนี้

1) มีส่วนร่วมในการรับทราบผลการดำเนินงานตาม โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 1.92$)

2) มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 1.94$)

3) มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.04$)

ดังนั้น จึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการรับทราบผลการดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงาน และการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข โดยพิจารณาจากรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด 2 ข้อ มีดังนี้

1) มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ($\bar{X} = 1.71$)

2) มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของชุมชนในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.06$)

ดังนั้น จึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของชุมชนในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน

1.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1.2.1 ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา
- 1.2.2 ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข
- 1.2.3 ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหา
- 1.2.4 ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
- 1.3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ข้อ มาเป็นข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังต่อไปนี้
 - 1.3.1 เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ประชาชนควรได้ทราบหรือรับฟังผลการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.3.2 ประชาชนควรได้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.3.3 ประชาชนควรมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการของชุมชน ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป วิจัยแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา